

PROJECTE DE EDUCACIÓ SOCIAL AUDIOVISUAL

INTRODUCCIÓ:

El segle XXI és, sense cap dubte, el segle de la imatge. Les noves generacions creixen amb les imatges com a inseparables companyes de viatge. Malhauradament, i malgrat els avanços assolits, a aquest segle continuen també vigents la marginació, la desigualtat i la pobresa.

Ja sigui a través de pel·lícules, videos, animació....els joves d'avui ja porten incorporats, moltes vegades inconscientment, nombrosos coneixements cinematogràfics fruit de la seva experiència com a espectadors. L'objectiu d'aquest projecte és introduir la narrativa audiovisual en la vida d'aquests joves que viuen una situació de risc de pobresa i vulnerabilitat proporcionant-los les claus necessàries per a la creació i l'experimentació al voltant de la narració amb imatges. Uns coneixements que els hi puguin ser útils avui per a la seva inclusió social i mirar cap a les seves possibilitats de futur amb altres ulls. Amb les mateixes condicions que la resta.

Creiem que una matèria com aquesta pot ser especialment atractiva i útil per a joves entre 12 i 16 anys. Una etapa, aquesta, de gran importància dins el cicle educatiu (també dins el cicle vital) dels joves. Una edat on la presència i la influència de les noves tecnologies es inevitable. Amb l'ús de aquestes tecnologies, amb les que es familiaritzen ràpidament, es fàcil aconseguir la motivació alhora que donem una utilització pedagògica i positiva a unes eines utilitzades moltes vegades de forma poc productiva o com a simple entreteniment.

Està demostrat, per un altra banda, que la formació audiovisual no només pot ser profitosa en el cicle educatiu de la persona sinó que pot ser de gran valor en el futur sigui quina sigui la professió escollida. Ja sigui per fer videos tutorials, presentar projectes, fer divulgació....el coneixement del medi audiovisual té múltiples usos i il·limitades aplicacions.

Per fortuna, els continus avenços en el camp de les noves tecnologies ens permeten en aquests moments la utilització d'un material fàcilment accessible per a tothom, evitant les complicacions tècniques i la quantia econòmica que suposava fer una producció audiovisual no fa gaire temps. Els telèfons mòbils usats com a càmeres, el muntatge a l'ordenador de l'escola o al particular, penjar el treball a internet.... Amb poc podem fer molt.

Entenem també que aquests joves no tenen perque ser els únics destinataris del curs, els monitors també poden participar-hi. Aprofundir en l'ús i coneixement de la narrativa audiovisual els hi obrirà nombroses possibilitats pedagògiques.

UNA MIRADA A LA REALITAT

Qualsevol tema, persona o objecte poden ser els protagonistes d'una narració amb imatges, el secret està en la mirada. Perquè un documental (o una pel·lícula) no és més que una finestra oberta a la realitat. Però la realitat pot ser complexa, i més per a aquells infants que viuen una realitat dura, de marginació i pobresa. Una situació que, afegida a l'adolescència (etapa a la que és construeix la personalitat i on les dubtes i la recerca d'un mateix formen part del dia a dia) pot tenir efectes d'impacte negatiu. En aquestes circumstàncies, el camp audiovisual pot ser una eina perquè els joves puguin mostrar el seu univers i trobar més sentit a la seva existència. És pot convertir en un vehicle per a expressar la seva visió de la vida, per cridar al món la seva situació, per reivindicar els seus drets, per expressar el seu dia a dia.....I fer-ho en equip, al costat dels seus companys, el totpoderós "grup d'iguals" referent indiscutible d'aquesta etapa vital.

Es la nostra intenció que durant el curs es realitzi un (o més) curts documentals. Un fet que converteix als alumnes en creadors dels seus propis missatges audiovisuals, permetent-los una millor comunicació i coneixement del seu entorn. És tracta, en definitiva, d'introduir l'esperit creatiu de la narrativa amb imatges en aquests joves i aconseguir que expliquin històries sentint-se, al mateix temps, protagonistes. Perquè seran ells i elles els que escolliran el tema, els que seleccionaran els personatges,

els que faran el guió, els que filmaran i editaran. Unes funcions que inevitablement originaran que vegin tot el procés com a seu.

METODOLOGIA DE TREBALL

La línia de treball d'aquest curs serà la de fomentar la participació activa dels joves en el seu conjunt. Els alumnes prenen part en les decisions de tot el procés creatiu. El treball en equip es un factor fonamental al món audiovisual, i entenem que també potser de gran utilitat per a desenvolupar-se tant en el present com en el futur a qualsevol altre camp de la societat. Aquest fet pot ajudar al desenvolupament de les competències dels nens/as i adolescents millorant els seus processos d'integració social i autonomia.

Partint del coneixement de la realitat concreta dels participants fomentarem la creativitat fent de la classe una activitat lúdica i dinàmica. La realització d'una pel·lícula és un procés dividit en diferents fases dins les quals és prenen decisions a diari.

Entenem que el documental és més pràctic que la ficció de cara a les funcions pedagògiques, per això fomentarem més aquest gènere sense renunciar a l'altre completament. A diferència del cinema de ficció (més tancat a canvis), el cinema documental és molt obert i sofreix nombroses transformacions al llarg de tot el seu procés, i això determina que el resultat final sigui molt diferent d'allò pensat inicialment. S'ha de decidir i reaccionar sobre la marxa en funció de la realitat del context i dels imprevists que puguin sorgir. Un fet que a priori pot semblar un obstacle però que, a la pràctica, és converteix en un gratificant exercici de llibertat. Ens mostrarem doncs oberts a les opinions i els necessaris canvis proposats pels alumnes, actuant amb la flexibilitat oportuna.

Més enllà de l'espai de la classe i del seu horari, els alumnes és podran comunicar entre ells al carrer o a les seves cases, proposant temes, intercanviant informació, compartint opinions sobre la darrera pel·lícula vista.....És tracta de que el seu interès pel tema no és vegi limitat a la classe i visquin el cinema a qualsevol moment del seu dia a dia. Un exercici que insistirem que és faci sempre des del respecte cap a les opinions dels altres i tenint clar en tot moment que allò important és el resultat final, la pel·lícula. Aquest objectiu comú ha de prevaldre sempre per damunt d'actituds

egocèntriques i dels protagonismes personals. Acceptar les opinions dels altres com si fossin teves i no proposar per figurar, per personalisme, sinó sempre pensant en el compromís assumit, el resultat final, . Aquesta és l'essència del treball en equip.

A banda del objectiu principal del curs (l'aprenentatge de la matèria) hi ha un segon objectiu més tangible i motivador per als alumnes: La realització d'un (o més) curts documentals durant el taller. Un treball que després es mostrarà a la família i amics i que pot ser útil per a mostrar a través de les xarxes socials la realitat que hi viuen combatent així l'exclusió social.

CONTINGUT DEL CURS

TEORIA I PRÀCTICA ALHORA

La teoria anirà acompanyada sempre de la seva aplicació pràctica en paral·lel. El que aprenem ho desenvolupem ràpidament amb exemples pràctics per demostrar la seva viabilitat i funcionament. Per als joves fer una pel·lícula sol ser sinònim de "filmar", però el rodatge no és més que una part d'un treball integral compost per diferents fases que requereixen aprenentatge, temps i paciència.

PASSOS TEÒRICS

- Què es un documental? Diferències entre el documental i la ficció / Tipus de documental.
- Iniciació a la Narrativa Audiovisual / El guió documental / Introducció, nus i desenllaç.
- Documentació i Investigació
- Importància dels personatges / L'entrevista.
- La Imatge i el So.
- La càmera i el seu ús / Tipus de plans / Moviments de la càmera.

-Composició de l'Equip i les seves diferents funcions: Guionista, Director, Productor, Camara, Muntador....

La part teòrica anirà reforçada amb visionats (parcials o complets) de diferents pel·lícules de tots els temps, amb la finalitat de conèixer la història del Cinema. Des de Els germans Lumière fins a Tim Burton passant per Georges Méliès i Steven Spielberg.

Un altra activitat que impulsarem durant el curs serà el "Taller d'Espectadors". Aquí visionarem alguns dels millors documentals de la Història i els analitzarem en grup. Alguns exemples: Nanook l'Esquimal, LA Història Del Camell Que Plora, Baraka, Super Size Me... i d'altres narracions on els protagonistes tinguin una situació i edat semblants a les dels nostres joves.

De tant en tant és proposaran també activitats paral·leles com anar a veure (pel seu compte, amb la família o amb els companys) una pel·lícula estrenada a la cartellera local per poder fer una crítica sobre ella al següent dia de classe.

I de forma esporàdica, explicarem la seva experiència creativa amb visites especials de cineastes que compartiran amb nosaltres.

REALITZACIÓ DEL AUDIOVISUAL

Paral·lelament a la part teòrica, i com ja hem senyalat anteriorment, ens plantejarem com a objectiu la realització d'un (o més) curts-documentals abans del final de curs. No es tracta de fer una pel·lícula impecable, sinó de revelar una mirada pròpia, un reflex de les seves inquietuds. Així és podran interpretar a ells mateixos narrant les seves aspiracions, els seus somnis, l'amistat, l'amor....o bé podran escollir d'altres personatges o realitats que trobin interessants. La denúncia social, la música, la seva visió de la societat.....Les possibilitats temàtiques al seu abast són infinites.

Els joves poden escollir l'escenari, les seves cases, el carrer, un parc....Tots sols, amb la seva família o amb amics. Trien la música, decideixen els enquadraments... És senten i són protagonistes. Evidentment l'alumne estarà informat en tot moment de les limitacions legals que comporta gravar

a llocs públic i les normes que preserven la intimitat de les persones i el seu deure de respectar-les.

PASSOS PRÀCTICS:

- Elecció del tema / Narració oral de les seves idees
- Investigació i Documentació
- Elecció dels protagonistes / Elecció de localitzacions
- Construcció del guió / Fem una escaleta
- Feina de producció
- Rodatge (Posada en Escena, Entrevistes.....)
- Visionat del material filmat. Selecció de les imatges.
- Muntatge. “Ordenem” la pel·lícula. Edició / Veu en off / Música / Crèdits

En ocasions especials també explicarem aquí amb la visita i l'assessorament de personal especialitzat en algun dels passos tractats.

CONCLUSIÓ

Acabarem el curs amb la projecció en públic del curt realitzat. Aquí veurem el fruit de tot l'esforç realitzat durant l'any. Aquest resultat és, indubtablement, molt important, però incidirem amb força en l'idea de que allò realment valuós és l'aprenentatge adquirit durant el procés de realització i allò que cadascú porta amb ell mateix. Ens trobem davant un primer treball, una primera presa de contacte que, sense cap dubte, és veurà reforçada i ampliada en els cursos següents.

Estem convençuts de que després d'aquest curs, els alumnes podran gaudir del visionat d'una pel·lícula o documental d'una altra manera, amb uns altres ulls; actuant com a espectadors actius i crítics, aplicant els coneixements adquirits. I, encara més important, la seva idea de la feina en equip serà una altra. Veuràn reconegut l'esforç realitzat durant mesos i el que es pot fer quan es possa voluntat i treball.

I anant més enllà, vegem també molt viable que alguns dels alumnes puguin plantejar-se el camp audiovisual com a elecció professional en el futur. En tot cas, sigui quina sigui la professió escollida, sempre podran aplicar les tècniques audiovisuals apreses a les seves vocacions futures.

Aquests documentals poden servir, per un altra banda, com a eines de difusió del treball de la Xarxa d'Inclusió Social a través de la seva web, xarxes socials, etc.

OBJECTIUS PEDAGÒGICS

-Desenvolupar les habilitats per a treballar en equip, l'esperit crític, la creativitat i la flexibilitat, destacant l'importància de l'esforç i la responsabilitat personal i social així com els valors solidaris.

-Brindar les eines de producció audiovisual per a poder expressar-se de forma participativa i lúdica a través del llenguatge cinematogràfic.

-Adquirir hàbits de treball que afavoreixin la capacitat d'observar, analitzar, reflexionar, debatre, seleccionar i processar informació. Desenvolupar un punt de vista propi.

-Aprendre a parlar d'emocions i d'idees. Representar i comunicar allò après.

-Aprendre a investigar i contrastar la informació.

NOTES FINALS:

Aquest text és un esborrany subjecte als canvis i adaptacions necessàries. Trobem interessant, per exemple, també fer un curs semblant per a adults, campaments d'estiu, etc.

